Општина Невесиње

Невесиње	
Положај општине Невесиње у БиХ	
Опширније	
Опште информације	
Површина	1.040 km²
Становништво	18.280
Становништво (1991)	14.448
Број насеља	57
Положај	
Ентитет	Република Српска
Координате	43°26′СГШ 18°11′ИГД
Начелник општине	Бранислав Миковић (СДС) [1]
Предсједник СО	Момчило Шиљеговић (СДС)[2]
Остало	
Позивни број	59
Интернет страница	www.opstinanevesinje.rs.ba

Из Википедије, слободне енциклопедије

Општина Невесиње је општина у Источној Херцеговини, у Републици Српској, БиХ. Сједиште општине се налази у граду Невесињу.

Географија

Простире се на површини од 1.040 km² и једна је од највећих општина по површини у Републици Српској.

Насељена мјеста

Подручје општине Невесиње чине насељена мјеста:

Батковићи, Бежђеђе, Биоград, Бојишта, Боровчићи, Братач, Будисавље, Гај, Горња Бијења, Горњи Дрежањ,Горњи Лукавац, Грабовица, Доња Бијења, Доњи Дрежањ, Доњи Лукавац, Драмишево, Жиљево, Жуберин, Заборани, Залом, Залужје, Зови До, Јасена, Југовићи, Кифино Село, Кљен, Кљуна, Ковачићи, Крекови, Крушевљани, Лакат, Лука, Миљевац, Невесиње, Оџак, Плужине, Подграђе, Постољани, Пресјека, Придворци,Прковићи, Рабина, Раст, Риља, Рогаче, Сељани, Слато, Сопиља, Студенци, Трусина, Ћесим (Чесим), Удрежње, Хрушта, Хумчани, Шеховина, Шипачно.

Дијелови насељених мјеста Рабина, Сељани и Ћесим (Чесим).

Послије потписивања Дејтонског споразума највећи дио општине Невесиње ушао је у састав Републике Српске. У састав Федрације БиХ ушло је насељено мјесто Жуља и дијелови насељених мјеста Рабина и Сељани. У састав Републике Српске ушло је насељено мјесто Ћесим (Чесим).

По последњем службеном попису становништва из 1991. године, општина Невесиње је имала 14.448 становника, распоређених у 56 насељених места. На подручју општине Невесиње данас живи 18.210 становника од чега су 9.937 староседеоци, а избјеглих и расељених лица има 8.273. Такође су присутне високе дневне и мјесечне миграције. Пензионера је 2.415, старих лица без породичног старања 555, старих особа преко 60 година 4.500, а корисника туђе његе 131. Податке о броју становника треба узети оквирно јер постоје јаке економске миграције.

По последњем службеном попису становништва из 1991. године, општина Невесиње је имала 14.448 становника, распоређених у 56 насељених места.

Становништво

Национални састав

Становништво општине Невесиње				
година пописа	1991.	1981.	1971.	
Срби	10,711 (74,13%)	11,587 (70,97%)	14,479 (74,89%)	

Муслимани	3,313 (22,93%)	3,853 (23,60%)	4,370 (22,60%)
Хрвати	210 (1,45%)	276 (1,69%)	384 (1,98%)
Југословени	123 (0,85%)	521 (3,19%)	28 (0,14%)
остали и непознато	91 (0,62%)	89 (0,54%)	72 (0,37%)
укупно	14,448	16,326	19,333

Познате личности

Радивоје Братић
Богдан Жерајић
Перо Зубац
Благоје Паровић
Остоја Рајаковић
Саво Чоловић

Званична страница општине Невесиње
http://www.opstinanevesinje.rs.ba/cir/

Невесиње	
Фонтана код Градске пијаце	
Административни подаци	
Држава	Босна и Херцеговина
Ентитет	Република Српска
Општина	Општина Невесиње
Географски подаци	
Географске координате	43° 15′ 36" СГШ 18° 06′ 36" ИГД
Временска зона	централноевропска: UTC+1
Надморска висина	882 m
Становништво (1991)	
број становника	4.068
Остали подаци	
Поштански број	88280
Позивни број	059

Невесиње

Координате: 43° 15′ 36" СГШ, 18° 06′ 36" ИГД

Невесиње је градско насеље и сједиште истоимене општине у Републици Српској, БиХ. Први пут се спомиње као жупа у 12. вијеку, а као град у 14. вијеку. Име су му дали стари Римљани, а значи сњежно поље-пустиња. Град има бурну и богату историју и познат је као историјско мјесто.

Географски положај

Општина Невесиње је брдско-планински рејон са просјечном надморском висином од 860 метара, а карактерише је велико крашко поље укупне површине 18 хиљада хектара. Клима је континентална са дугим и хладним зимама и кратким и топлим љетима. Највише падавина је у касну јесен и прољеће.

Историја

Невесиње – латински: Neuesigna; Netuisina; Netusina; Neusigne; - први пут се као жупа помиње у 12. вијеку. Према неким мишљењима име је добило према ријечима – *neue signe* – сњежна пустиња. Друго тумачење, једнако могуће, је да је Невесиње добило име по љековитој биљци (или више њих), која се (или које су се) у старословенском језику звале – делесиле – девет сила, што указује на љековиту моћ биљака. Ова ријеч, са малим варијантама чује се и данас у више словенских језика, па и у нашем – као девесиљ, у значењу биљке, а понекад и као: девесињ, невесиљ и невесињ, према ком облику је и дошло до назива Невесиње.

Први поуздани историјски податак о Невесињу налази се у љетопису Пећке патријаршије, у ком се каже да је Сава Немањић у Невесињу 1219. године поставио првог хумског епископа. У дубровачким изворима Невесиње се први пут помиње 1281. године. Жупско сједиште невесињске жупе и главни град био је Вјенчац – Винчац; касније и кнежевско сједиште. Град се налазио изнад садашњег градског насеља, локални назив Кнежаца, Кнежак или Град. Видљиви су и данас остаци војничког утврђења и градских зидина.

У првим деценијама 14. вијека Невесињем је владала породица Санковића, који су били утицајни и редовно су учествовали у зборовима босанских великаша као представници Хумске земље. Овај властелински род Невесиња, Загорја (област Калиновика) и проширених крајева: Дабар, Попово, Приморје и Конавли, био је политички веома активан у босанској држави (1330. - 1404.).

Невесињем су Санковићи владали у другој половини 14. вијека и све до 1404. године, кад су их покорили Влатко Вуковић и Павле Раденовић, владари сусједних области, а Конавле, њихову територију између себе подијелили. То је било 1391. године.

Присвајањем Захумља 1404. године у коме је било и Невесиње, војвода Сандаљ Хранић Косача – насљедник Влатка Вуковића, боравио је неко вријеме у Невесињу. Историјски извори забиљежили су да је 31. јула 1421. године војвода Сандаљ Хранић боравио у Невесињу и примио дубровачке посланике, као и 12. септембра 1430. године. Да су Косаче често боравиле и столовале у Невесињу, говори и податак да је 10. октобра 1435. године

херцег Стефан издао повељу "Под градом Вјенчацем на Невесињу". У римско доба кроз Невесиње је ишао пут из долине Неретве на Биоград и Заборане, за сарајевско поље, што говори о значају овог простора и у том времену.

Управо тим старим римским и средњовјековним путем, на Заборане из правца Сарајева у прољеће 1465. године дошли су Турци и успоставили свој логор у невесињском пољу одакле су даље кренули у освајање Гацка,Билеће и Требиња.

Већ од 12. јуна 1469. године у Невесињу се помиње војвода турског поријекла. Прво столовање Турака није било у Винчацу или у Биограду, како се могло очекивати, већ у Жиљеву - четири километра од Невесиња.

Дубровчани су по обичају новом господару Невесиња – војводи Хусеину послали дар у августу 1470. године. Невесиње има и кадију од исте године, дакле успостављена је потпуна власт. Доласком Турака у град Виначац-Вјенчац почиње да стагнира, а данас су на том мјесту видљиви бедеми и зидине војничке куле. Срушена кула, зарарасли и порушени бедеми још увијек подсјећају на некадашњи значај овога града у коме су столовали жупани и кнежеви, као и на бурну историју овог града и његовог народа.

Историја ових простора (посебно турски период), протекла је у супростављању сваком зулуму, самовољи и феудалном кулуку, трпљењу и борби за самоодржање, освајање слободе, очување националног и духовног идентитета, етичких и културних вриједности. То је и одредило судбину овог народа, да буду страдалници и ратници у политичкој мрежи европских дворова и интереса истока и запада.

Историја 19. и 20. вијека испуњена је ратовима за слободу и уједињење. Најзначајнији догађај овог периода је, несумњиво, Невесињска пушка, испаљена 23. јуна 1875. године у Бишини, на Четној пољани из руку невесињског хајдука и харамбаше Пера Тунгуза и његове чете. Овај устанак дао је сигнал читавој бунтовној Херцеговини да се дигне на устанак да би врло брзо прерастао у велику источну кризу-питање даљег опстанка турске царевине на Балкану, као и подјелу њених територија на том простору. Због тога је овај устанак врло брзо изгубио локални значај, што су биле раније буне, и добио европски значај, као ниједан догађај друге половине 19. вијека у земљама под турском влашћу. Овај устанак који је почео у Невесињу, познат је у историји као Невесињска пушка уврстио је овај град (Невесиње) у уџбенике опште историје свих земаља свијета.

Најчешћи почетак буна и устанака био је одговор на неподношљиви терор да би се дошло до слободе. Ниједан успјех на томе путу није се могао постићи без великих жртава, и та борба увијек је била са противницима много јачим од себе. Бунама и устанцима обично је претходио сабор и договор главара код манастира и цркава имали су снагу закона и упутство за борбу. Тако је било и пред почетак Невесињске пушке 1875. године. На Малу Госпојину – 8. септембра 1874. године код цркве у селу Биоград, Невесиње, сазван је збор народних првака Невесиња на ком је одлучено да се крене са устанком у прољеће наредне године.

Бројни су узроци овом устанку, али је непосредан повод био напад чете харамбаше Пера Тунгуза на турски караван у Бишини (пут Мостар-Невесиње), на Четној пољани, дана 23. јуна (по новом – 5. јула) 1875. године и убио седам турских кирџија. Кроз два дана у цркви у Кифину Селу 25. јуна – (7. јула), донесена је одлука да се

акција за устанак убрза и у осталим срезовима Херцеговионе. Устаничке чете већ 27. јуна (9. јула) у селу Крекови су отпочеле прву борбу. То је прерасло у општеевропску кризу. Устаници који су кренули у тај устанак нису ни слутили такав његов исход Берлинским конгресом. Вјеровали су да крв дају за велико дјело – народну слободу и народно уједињење. Умјесто тога вољом великих сила, овом народу и овом простору једно ропство замијењено је другим (умјесто Турске ове просторе окупирала је Аустроугарска). Ове одлуке разочарале су вође и народ, али и отријезниле у борби до коначног циља, ослобођења и уједињења 1918. године.

Да је незадовољно новом аустроугарском влашћу Невесиње је врло брзо показало (опет први у окупираној БиХ), устанком 1882. године у Улогу (Невесиње)

Слободарски дух Невесиња се исказао и кроз добровољачки покрет (у Балканским ратовима и кроз солунске добровољце-њих око 1.000). Невесиње је вјечно каљено у отпору, па ни покрет Млада Босна није могао без невесињског надахнућа - жртвом Богдана Жерајића – члана ове организације.

Своје слободарско опредјељење Невесиње је показало и у организовању демонстрација 27. марта 1941. године (што је учинило мало градова) и тиме јасно ставили до знања шта мисле о новој власти и на што су спремни. То су потврдили потпуним одзивом у Априлском рату 1941. године.

Јунски устанак (општи и први у окупираној Југославији) био је трећа Невесињска пушка у посљедњих 70 година. Овај устанак је по свом значају и далекосежним посљедицама у многом надмашио све претходне буне и устанке, чак и онај из 1875. године, јер је дигнут против најмоћније војне алијансе Трећег рајха у досадашњој свјетској историји под чијом се окупацијом налазила готово читава Европа. Невесињски јунски устанак почео је 3. јуна 1941. године и био је први организовани оружани устанак у поробљеној Европи. Да је био први устанак још званично није признат, али нико га није оспорио, већ га је само игнорисао, јер његовим признавање и стављањем на мјесто које му у националној и општој истирији припада, не би се уклапао у политички договорене датуме почетка оружаних устанака 1941. године у појединим републикама Југославије.

Привреда

На подручју општине Невесиње под високим економским шумама четинара и лишћара налази се 6.658 ha и највећим дијелом се користе за потребе дрвопрерађивачке индустрије. Под пољопривредним земљиштем обрадивог типа налази се 10.820 ha. Планински пашњак Морине обухвата површину од 2.040 ha и идеалан је простор за узгој ситне стоке. Код индивидуалних пољопривредних произвођача (фармера) налази се 7.500 говеда, 30.000 оваца и 4.000 свиња у товној сезони. Од руда, утврђена су налазишта боксита и угља чија економска валоризација није утврђена. Невесиње пружа велике могућности у производњи житарица, воћа, поврћа и меса и конкурише као средина на ширем подручју за производњу здраве хране.

Спорт

Невесиње је сједиште фудбалског клуба Вележ.